

Jurisprudentie

Arrest van het Gerecht (Tiende kamer) van 18 oktober 2023 – Ryanair/Commissie (airBaltic; COVID-19)

(Zaak T-737/20)¹

„Staatssteun – Letse markt voor luchtvervoer – Steunmaatregel van Letland ten gunste van airBaltic in het kader van de COVID-19-pandemie – Herkapitalisatie – Besluit om geen bezwaar te maken – Beroep tot nietigverklaring – Procesbevoegdheid – Ontvankelijkheid – Tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun – Maatregel om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat op te heffen – Geen afweging van de positieve gevolgen van de steun tegen de negatieve gevolgen ervan voor de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt en voor de handhaving van onvervalste mededinging – Bepaling van de relevante markt – Aanmerkelijke marktmacht – Gelijke behandeling – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Motiveringsplicht”

1. *Beroep tot nietigverklaring – Natuurlijke personen of rechtspersonen – Handelingen die hen rechtstreeks en individueel raken – Besluit van de Commissie waarbij staatssteun verenigbaar met interne markt wordt verklaard zonder dat de formele onderzoeksprocedure wordt ingeleid – Beroep ingesteld door belanghebbenden in de zin van artikel 108, lid 2, VWEU – Beroep tot vrijwaring van de procedurele rechten van de belanghebbenden – Ontvankelijkheid*

[Art. 108, lid 2, en art. 263, vierde alinea, VWEU; verordening 2015/1589 van de Raad, art. 1, h)]

(zie punt 15)

2. *Beroep tot nietigverklaring – Natuurlijke personen of rechtspersonen – Handelingen die hen rechtstreeks en individueel raken – Individueel geraakt – Criteria – Besluit waarin de Commissie tot de slotsom komt dat een steunmaatregel verenigbaar is met de interne markt – Beroep ingesteld door een concurrerende onderneming die doet blijken van een wezenlijke aantasting van haar marktpositie – Ontvankelijkheid – Verplichting voor de concurrerende onderneming om de betrokken markt nauwkeurig af te bakenen en de situatie van alle op deze markt aanwezige concurrenten te vergelijken teneinde zich ten opzichte van hen te onderscheiden – Geen – Voorwaarde voor de concurrerende onderneming om aan te tonen dat haar positie op de betrokken markt wezenlijk wordt aangetast*

(Art. 108, leden 2 en 3, en art. 263, vierde alinea, VWEU)

(zie punten 16-37)

¹ PB C 53 van 15.2.2021.

3. *Beroep tot nietigverklaring – Natuurlijke personen of rechtspersonen – Handelingen die hen rechtstreeks en individueel raken – Rechtstreeks geraakt – Criteria – Besluit waarin de Commissie tot de slotsom komt dat een steunmaatregel verenigbaar is met de interne markt – Beroep dat is ingesteld door een concurrent van de begunstigde onderneming – Concurrerende onderneming die doet blijken rechtstreeks geraakt te zijn*

(Art. 263, vierde alinea, VWEU)

(zie punt 38)

4. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Beoordeling – Steun die in het kader van de COVID-19-pandemie is verleend aan een luchtvaartmaatschappij die belangrijk is voor de nationale economie – Toetsing aan de mededeling van de Commissie betreffende de tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-pandemie – Steunmaatregel die bestaat in een herkapitalisatie van de luchtvaartmaatschappij – Maatregel die noodzakelijk is om ernstige verstoringen in de nationale economie op te heffen*

[Art. 107, lid 3, b), VWEU]

(zie punten 49-53, 56-58)

5. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Beoordeling in het licht van artikel 107, lid 3, onder b), VWEU – Inaanmerkingneming van een vroegere praktijk – Daarvan uitgesloten*

[Art. 107, lid 3, b), VWEU]

(zie punten 54, 55)

6. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Beoordeling – Steun die in het kader van de COVID-19-pandemie is verleend aan een luchtvaartmaatschappij die belangrijk is voor de nationale economie – Toetsing aan de mededeling van de Commissie betreffende de tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-pandemie – Steunmaatregel die bestaat in een herkapitalisatie van de luchtvaartmaatschappij – Insolventierisico voor de luchtvaartmaatschappij indien geen herkapitalisatiemaatregel wordt genomen – Geen beoordelingsfout*

[Art. 107, lid 3, b), VWEU; mededeling 2020/C 91 I/01 van de Commissie, punt 49, a)]

(zie punten 71-73)

7. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Beoordeling – Steun die in het kader van de COVID-19-pandemie is verleend aan een luchtvaartmaatschappij die belangrijk is voor de nationale economie – Toetsing aan de mededeling van de Commissie betreffende de tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-pandemie – Steunmaatregel die bestaat in een herkapitalisatie van de luchtvaartmaatschappij – Systeemrelevantie van de begunstigde onderneming voor de economie van het betrokken land – Geen beoordelingsfout*

[Art. 107, lid 3, b), VWEU; mededeling 2020/C 91 I/01 van de Commissie, punt 49]

(zie punten 74-92)

8. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Beoordeling – Steun die in het kader van de COVID-19-pandemie is verleend aan een luchtvaartmaatschappij die belangrijk is voor de nationale economie – Toetsing aan de mededeling van de Commissie betreffende de tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-pandemie – Steunmaatregel die bestaat in een herkapitalisatie van de luchtvaartmaatschappij – Onvermogen van de luchtvaartmaatschappij om tegen betaalbare voorwaarden financiering op de markt te vinden voor al zijn behoeften – Geen beoordelingsfout*

[Art. 107, lid 3, b), VWEU; mededeling 2020/C 91 I/01 van de Commissie, punt 49, c)]

(zie punten 93-111)

9. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Beoordeling – Steun die in het kader van de COVID-19-pandemie is verleend aan een luchtvaartmaatschappij die belangrijk is voor de nationale economie – Toetsing aan de mededeling van de Commissie betreffende de tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-pandemie – Steunmaatregel die bestaat in een herkapitalisatie van de luchtvaartmaatschappij – Maatregel met een mechanisme om de geleidelijke terugbetaling van het ontvangen kapitaal aan te moedigen – Geen beoordelingsfout*

[Artikel 107, lid 3, b), VWEU; mededeling 2020/C 91 I/01 van de Commissie, punten 56, 61, 79 en 80]

(zie punten 123-143)

10. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Beoordeling – Steun die in het kader van de COVID-19-pandemie is verleend aan een luchtvaartmaatschappij die belangrijk is voor de nationale economie – Toetsing aan de mededeling van de Commissie betreffende de tijdelijke*

kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-pandemie – Steunmaatregel die bestaat in een herkapitalisatie van de luchtvaartmaatschappij – Voorwaarden het voorleggen van een herstructureringsplan – Schending van het evenredigheidsbeginsel – Geen

[Art. 107, lid 3, b), VWEU; mededeling 2020/C 91 I/01 van de Commissie, punt 85]

(zie punten 149-154, 156)

11. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Beoordeling in het licht van artikel 107, lid 3, onder b), VWEU – Criteria – Afweging van de gunstige gevolgen van de steun tegen de negatieve gevolgen ervan voor de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt en voor de handhaving van een onvervalste mededinging – Criterium niet noodzakelijk*

(Art. 107, lid 3, VWEU)

(zie punten 162-167)

12. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Beoordeling – Steun die in het kader van de COVID-19-pandemie is verleend aan een luchtvaartmaatschappij die belangrijk is voor de nationale economie – Toetsing aan de mededeling van de Commissie betreffende de tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-pandemie – Steunmaatregel die bestaat in een herkapitalisatie van de luchtvaartmaatschappij – Beoordeling van de vraag of de luchtvaartmaatschappij een aanmerkelijke marktmacht heeft op de betrokken markt – Afbakening van deze markten volgens de aanpak per luchthaven – Toelaatbaarheid*

[Art. 107, lid 3, b), VWEU; mededeling 2020/C 91 I/01 van de Commissie, punt 72]

(zie punten 191-203)

13. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Beoordeling – Steun die in het kader van de COVID-19-pandemie is verleend aan een luchtvaartmaatschappij die belangrijk is voor de nationale economie – Toetsing aan de mededeling van de Commissie betreffende de tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de COVID-19-pandemie – Steunmaatregel die bestaat in een herkapitalisatie van de luchtvaartmaatschappij – Beoordeling van de vraag of de luchtvaartmaatschappij een aanmerkelijke marktmacht heeft op de betrokken markt – Geen beoordelingsfout*

[Art. 107, lid 3, b), VWEU; mededeling 2020/C 91 I/01 van de Commissie, punt 72]

(zie punten 212-237)

14. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Herkapitalisatie ten gunste van een luchtvaartmaatschappij ter compensatie van de schade die zij als gevolg van de COVID-19-pandemie heeft geleden – Steun die in het licht van artikel 107, lid 3, onder b), VWEU met de interne markt verenigbaar is – Beoordeling van de verenigbaarheid met het non-discriminatiebeginsel – Criteria – Doelstelling van de steun – Noodzaak van de steun – Evenredigheid van de steun*

(Art. 107, lid 3, b), VWEU)

(zie punten 244-262)

15. *Steunmaatregelen van de staten – Verbod – Uitzonderingen – Steun die als verenigbaar met de interne markt kan worden aangemerkt – Steun om een ernstige verstoring van de economie van een lidstaat te verhelpen – Beoordeling – Steun die in het kader van de COVID-19-pandemie is verleend aan een luchtvaartmaatschappij die belangrijk is voor de nationale economie – Steun die in het licht van artikel 107, lid 3, onder b), VWEU met de interne markt verenigbaar is – Schending van de beginselen van het vrij verrichten van diensten en de vrijheid van vestiging – Geen*

[Art. 49, art. 58, lid 1, art. 100, lid 2, en art. 107, lid 3, b), VWEU]

(zie punten 267-272)

16. *Steunmaatregelen van de staten – Voorgenomen steunmaatregelen – Onderzoek door de Commissie – Inleidende fase en contradictoire fase – Verenigbaarheid van steun met de interne markt – Moeilijkheden bij de beoordeling – Verplichting van de Commissie om de contradictoire procedure in te leiden – Ernstige moeilijkheden – Begrip – Objectief karakter – Omstandigheden waaruit het bestaan van dergelijke moeilijkheden kan blijken – Rechterlijke toetsing – Omvang*

(Art. 107 en 108, leden 2 en 3, VWEU; verordening nr. 2015/1589 van de Raad, art. 4, leden 3 en 4)

(zie punten 276-280)

17. *Steunmaatregelen van de staten – Besluit van de Commissie om geen bezwaar te maken tegen een steunregeling – Motiveringsplicht – Omvang – Inaanmerkingneming van de context en het geheel van rechtsregels die de betrokken materie regelen*

[Art. 107, lid 3, b), en art. 296 VWEU]

(zie punten 284-292)

Dictum

- 1) Het beroep wordt verworpen.
- 2) Ryanair DAC draagt haar eigen kosten alsook die van de Europese Commissie en van Air Baltic Corporation AS.
- 3) De Republiek Letland draagt haar eigen kosten.